

ENOTE RDEČEGA KRIŽA V SISTEMU ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI V REPUBLIKI SLOVENIJI

Matej Kejžar¹

Povzetek

Rdeči križ Slovenije skupaj z drugimi organizacijami, vključenimi v sistem Civilne zaščite Republike Slovenije, prispeva k celovitemu sistemu varovanja zdravja, življenj in premoženja ljudi ter ohranjanju javne varnosti v Republiki Sloveniji. Namen članka je predstaviti Rdeči križ Slovenije in operativne formacije Rdečega križa Slovenije, ki so vključene v sistem zaščite, reševanja in pomoči v Republiki Sloveniji.

RED CROSS UNITS IN THE SYSTEM OF PROTECTION, RESCUE AND RELIEF IN THE REPUBLIC OF SLOVENIA

Abstract

The Slovenian Red Cross, together with other organizations involved in the Civil Protection System of the Republic of Slovenia, contributes to a comprehensive system for protecting the health, lives, and property of people, as well as for maintaining public safety in the Republic of Slovenia. The purpose of this article is to present the Slovenian Red Cross and the operational formations of the Slovenian Red Cross, which are integrated into the system of protection, rescue and relief of the Republic of Slovenia.

¹ Rdeči križ Slovenije, Mirje 19, Ljubljana, matej.kejzar@rks.si

UVOD

Enote Rdečega križa Slovenije (RKS) so namenjene organizaciji nastanitve predstavnikov ranljivih skupin prebivalstva, ki bi zaradi posledic nesreče ostali brez lastnega doma. Člani enot so večinoma prostovoljci, katerih poslanstvo je posredovanje pomoči ljudem, prizadetim zaradi nesreč, socialnih in drugih stisk, ne glede na njihovo raso, veroizpoved, spol, barvo kože ali druge osebne značilnosti. Prostovoljci svoji humanitarni dejavnosti pogosto prilagodijo zasebno življenje, kar pomeni družino, družbo ter prosti čas. To je zelo pomembno v negotovem času, ki ga živimo, ko so nesreče in krize pogoste.

Ustanovitev gibanja Rdečega križa je posledica zavedanja, da je treba pomagati ranjenim vojakom ne glede na stran, na kateri se bojujejo. Henry Dunant, ustanovitelj Rdečega križa, je v svoji knjigi Spomini na Solferino (1862), opisal trpljenje vojakov, ranjenih na bojnem polju v bližini Solferina. Leta 1863 je skupaj s somišljeniki ustanovil Odbor za pomoč ranjenim vojakom, ki se je pozneje preimenoval v Mednarodni odbor Rdečega križa (angl. International Committee of Red Cross). Postavljena so bila temeljna načela gibanja, ki se niso spremenila že skoraj 160 let. Humanost, nepristranskost, nevtralnost, neodvisnost,

prostovoljnost, enotnost in univerzalnost so načela, na podlagi katerih gibanje deluje še danes.

V času Avstro-Ogrske monarhije je na področju sedanje Slovenije od leta 1866 naprej delovalo Društvo gospa za pomoč ranjenim in bolnim vojakom, vdovam in otrokom, leta 1879 preimenovalo v Žensko pomožno društvo Rdečega križa za Kranjsko. Leta 1902 je z združitvijo moškega Samoljubnega pomočnega društva deželnega ter že omenjenega Ženskega pomožnega društva nastalo Deželno in gospejino pomožno društvo RK za Kranjsko. Leta 1919 na temelju omenjenega društva nastane slovenski Rdeči križ, ki je do osamosvojitve Slovenije leta 1991 deloval kot del organizacije Rdečega križa Kraljevine SHS (do 1941), med 1945 pa do 1991 znotraj Rdečega križa Jugoslavije. Po razpadu Jugoslavije Rdeči križ Slovenije deluje samostojno.

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

Rdeči križ Slovenije, neodvisna humanitarna organizacija nacionalnega pomena, deluje kot zveza društev (RKS ZZ), v katero je vključenih 56 območnih združenj Rdečega križa Slovenije (RKS – OZ) ter prek 900 krajevnih organizacij Rdečega križa Slovenije (KORK).

Slika 1: Usposabljanje članov ekip PP RKS (foto: A. Černivec)

Figure 1: Training of first aid team members of the Slovenian Red Cross (Photo: A. Černivec)

Poslanstvo Mednarodne federacije društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca in s tem tudi Rdečega križa Slovenije je z močjo humanosti izboljšati življenje ranljivih ljudi.

Rdeči križ Slovenije:

- deluje v skladu s temeljnimi načeli gibanja Rdečega križa;
- v lokalnih okoljih spremlja življenje ljudi in aktivno reagira na pojave stiske in nemoči, še posebej ranljivih skupin, kot so otroci in starejši;
- zagotavlja spoštovanje človeka in nagovarja ljudi, da delijo del svojega blagostanja s tistimi, ki so nemočni in v stiski;
- v organizaciji in med ljudmi spodbuja in gradi čut za solidarnost in razumevanje stiske drugih;
- spodbuja in širi vrednote zdravja in zdravega življenja;
- uvaja načrtno izobraževanje in usposabljanje za izvajanje poslanstva in nalog;
- širi znanje o gibanju Rdečega križa in mednarodnem humanitarnem pravu.

VLOGA RKS V SISTEMU ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Rdeči križ Slovenije je vključen v sistem zaščite, reševanja in pomoči ter sodeluje z drugimi službami in organizacijami v državi pri obvladovanju nesreč ter zagotavlja prvo pomoč in oskrbo poškodovanim. Leta 1991 so začele delovati prve ekipe prve pomoči. Leta 1992 je začel delovati stacionarij RKS v Mariboru, ki deluje v okviru območnega združenja RKS Maribor

(RKS – OZ Maribor)². Po odločitvi Vlade Republike Slovenije so bile leta 1994 ustanovljene nastanitvene enote v Ljubljani (RKS – OZ Ljubljana), Novi Gorici (RKS – OZ Nova Gorica) in v Novem mestu (RKS – OZ Novo mesto)³. Podrobneje so bile naloge stacionarija in nastanitvenih enot opredeljene v 7. točki 9. člena Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 18 – 2/IV-1996).

Rdeči križ Slovenije vključenost v sistem zaščite, reševanja in pomoči v Republiki Sloveniji izvaja na podlagi 73. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 28/06 z dne 17. 3. 2006) in 6. člena Zakona o nevladnih organizacijah (Uradni list RS, št. 21/18), v katerem piše, da društva in druge nevladne organizacije, enote, službe in druge operativne sestave društev in drugih nevladnih organizacij opravljajo naloge zaščite, reševanja in pomoči oziroma javno službo na podlagi odločitve pristojnega organa lokalne skupnosti ali državnega organa, če izpolnjujejo predpisane pogoje. Na podlagi 74. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami Rdeči križ Slovenije organizira in izvaja Enotno poizvedovalno službo, povezano z zbiranjem, obveščanjem in evidentiranjem podatkov o prizadetih ob naravnih in drugih nesrečah, tudi v izrednem ali vojnem stanju. Izvaja usposabljanje za prvo pomoč ter druga javna pooblastila na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v skladu z zakonom ter opravlja naloge skladno z merili za organiziranje in opremljanje enot, služb in drugih operativnih sestav za zaščito, reševanje in pomoč.

OPERATIVNE SESTAVE RKS

Temeljni gradnik vsake organizacije, ki deluje na prostovoljnem temelju, so njeni prostovoljci. V RKS se lahko vključijo prebivalci Slovenije, ki želijo postati člani organizacije, v kateri lahko s svojim delom pomagajo pri vsakodnevnih dejavnostih, kot so pomoč pri organiziranju in izvedbi krvodajalskih in humanitarnih akcij, vključevanje pri posredovanju pomoči prizadetim zaradi naravnih ali drugih nesreč, pri

² Vlada RS je na podlagi 4. in 7. točke 36. člena Zakona o obrambi in zaščiti (Uradni list RS, št. 15/91) na 157. seji 12. marca 1992 sprejela sklep o ustanovitvi stacionarija RKS.

³ Rdeči križ Slovenije kot javno pooblastilo na podlagi 9. člena Zakona o Rdečem križu Slovenije (Uradni list RS, št. 7/93 in 79/10) izvaja ukrepe za sprejemanje in nastanitev evakuiranega prebivalstva ter drugih ogroženih oseb in druge ukrepe, ki lahko prispevajo k preskrbi ogroženih in prizadetih oseb.

promociji gibanja Rdečega križa in Rdečega polmeseca ter drugih dejavnostih. Lahko pa se vključijo v ekipe prve pomoči ali enote Rdečega križa Slovenije in sodelujejo pri odzivu na nesreče ter pomagajo ljudem v težavah.

Na operativnem področju RKS delujejo ekipe prve pomoči (PP), enote in službe RKS, v katere se prostovoljci vključujejo zaradi dajanja in promocije prve pomoči, temeljnih postopkov oživljanja ter psihosocialne podpore prizadetim ob naravnih ali drugih nesrečah.

Članstvo v formacijah RKS je prostovoljno, zato vključitev posameznika v operativne enote temelji na njegovi osebni odločitvi. Kot vse druge organizacije, ki temeljijo na prostovoljnem delu, se tudi v RKS srečujemo s težavo pri pridobivanju novih članov, zato namenjamo veliko pozornosti delu z mladimi. Pri pridobivanju novih članov ni pomembno le povečanje števila članov, ampak tudi razumevanje in sprejemanje načel prostovoljstva in humanitarnega dela.

Obenem se je pomembno zavedati, da je z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06) določeno, da RKS izvaja usposabljanje za prvo pomoč ter tudi druga javna pooblastila na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v skladu z zakonom ter opravlja naloge v skladu z merili za organiziranje in usposabljanje enot, služb in drugih operativnih sestav za zaščito, reševanje in pomoč.

Ekipe prve pomoči RKS

Člani ekip prve pomoči so usposobljeni za posredovanje laične prve pomoči ter temeljnih postopkov oživljanja. Obenem so člani ekip prve pomoči RKS na terenu v stiku z ljudmi, prizadetimi zaradi nesreč, in katerim lahko s svojim pristopom pomagajo tudi na človeški ravni. Prav beseda podpore, topline in razumevanja je dokaz, da zaradi nesreče prizadete osebe niso same.

Naloge ekip za prvo pomoč so:

- dajanje prve pomoči poškodovanim in obolelim,
- pomoč pri izvajanju triaže,
- pomoč pri dekontaminaciji poškodovanih ali obolelih,
- sodelovanje pri prevozu lažje poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri negi poškodovanih in obolelih,
- sodelovanje pri izvajanju higiensko-epidemioloških ukrepov.

Ekipe prve pomoči RKS in njene enote so enote državnega pomena, kar pomeni, da jih lahko aktivira poveljnik CZ RS (Civilne zaščite Republike Slovenije) oziroma njegov namestnik. Namenjene so odzivu na največje naravne ali druge nesreče na ozemlju celotne Slovenije. Ekipo prve pomoči sestavlja najmanj šest članov, od katerih je eden vodja.

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR) v dogovoru z Rdečim križem Slovenije in drugimi nevladnimi organizacijami ter občinami organizira do 200 ekip za prvo pomoč, ki lahko delujejo na območju celotne države (Uradni list RS, št. 92/07). Glavni odbor Rdečega križa Slovenije je kot merilo za ustanovitev ekip prve pomoči določil število prebivalcev, ki jih zajema območno združenje RK in za katere se izvajajo programi dejavnosti RKS. V skladu z določili Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč območna združenja RK v sodelovanju z občinami ustanovijo najmanj eno ekipo na od 5000 do 10.000 prebivalcev in na vsakih nadaljnjih 10.000 prebivalcev še eno ekipo. Lastne enote za prvo pomoč morajo v skladu z omenjeno uredbo organizirati tudi gospodarske družbe z najmanj 50 zaposlenimi, šole in drugi javni zavodi, ki opravljajo dejavnost vzgoje in izobraževanja, otroškega, invalidskega in socialnega varstva ter nege starejših in lokalne skupnosti.

Enote in službe RKS

Znotraj RKS je organiziranih, opremljenih in usposobljenih več različnih tipov enot, ki se med seboj razlikujejo v kadrovski sestavi in namembnosti. Vse enote so kot državne enote del državnega sistema zaščite, reševanja in pomoči.

Slika 2: Usposabljanje članov ekip PP RKS (vaja SIQUAKE 2020, foto: A. Černivec)

Figure 2: Training of first aid team members of the Slovenian Red Cross (exercise SIQUAKE 2020) (Photo: A. Černivec)

Enote in službe, ki so vključene v sistem Civilne zaščite, so:

- tri nastanitvene enote (po 25 članov, RKS – OZ Ljubljana, Nova Gorica in Novo mesto),
- stacionarij (36 članov, RKS – OZ Maribor),
- enota za zdravstveno oskrbo (12 članov, RKS – OZ Ljubljana),
- enota za oskrbo bolnikov pri mobilnem stacionariju URSZR (12–24 članov RKS, ki se aktivirajo glede na obseg postavitve mobilnega stacionarija),
- služba za poizvedovanje RKS,
- strokovne službe RKS (RKS–OZ in RKS – zveza združenj).

Začasna nastanitev prebivalstva ob nesrečah je naloga, ki se ji moramo posvetiti v mirnodobnem času. Zagotovitev začasne ali zasilne nastanitve prebivalstva posamezne lokalne skupnosti je naloga župana, ki je kot najvišji predstavnik lokalne skupnosti odgovoren za vzpostavitev sistema civilne zaščite na ravni lokalne skupnosti (občine). Pomembno je, da župan pri organiziranju občinskega štaba za CZ vanj povabi predstavnike vseh organizacij, ki bi ob naravni ali drugi nesreči bile vključene v odziv, v resnici pa sestava štaba CZ na občinski ravni ni predpisana. Vključevanje predstavnika RKS – OZ (območnega združenja RKS) v občinski štab pripomore k boljšemu zavedanju in razumevanju socialnih stisk, pomena dajanja prve pomoči, obenem pa tudi pripomore k organiziranju zasilnih nastanitvenih zmogljivosti.

Nastanitvene enote RKS so namenjene zagotovitvi zasilne nastanitve do 100 predstavnikov ranljivih skupin (matere z otroki, mladoletne osebe brez spremstva, starejše osebe, invalidi ter drugi), ki bi ob nesreči večjega ali velikega obsega ostali brez

Slika 3: Usposabljanje članov ekip PP RKS za delo s kontaminiranimi osebami (foto: M. Kejžar)

Figure 3: Training of first aid team members of the Slovenian Red Cross for handling contaminated individuals (Photo: M. Kejžar)

možnosti lastne nastanitve. V stacionariju so njegovi člani poleg nastanitve do 100 predstavnikov ranljivih skupin sposobni zagotoviti tudi prvo pomoč do 20 lažje ranjenim osebam. Enote se kadrovske popolnjujejo s člani službe za poizvedovanje in člani ekip prve pomoči RKS.

Enota za zdravstveno oskrbo bolnikov deluje v okviru stacionarnega nastanitvenega centra URSZR, ki bi bil organiziran ob zelo nalezljivi bolezni. Najprej je bil za tako delovanje namenjen Center vojnih veteranov v Logatcu. V enoti RKS je 12 članov, ki jih kadrovske popolnjujejo prostovoljci RKS – OZ Ljubljana.

Poleg že omenjenih enot ima RKS organizirano tudi enoto za oskrbo bolnikov, ki deluje v okviru mobilnega stacionarija URSZR. V enoti sodeluje od 12 do 24

Slika 4: Priprava nastanitvenega centra (vaja SIQUAKE 2020, foto: A. Černivec)

Figure 4: Preparation of an accommodation centre (exercise SIQUAKE 2020) (Photo: A. Černivec)

članov RKS, število aktiviranih članov RKS pa je odvisno od obsega aktivacije mobilnega stacionarija.

Nastanitev prebivalstva ob nesrečah

Naravne nesreče, oboroženi spopadi med državami, ekonomski razlogi, državljanske vojne, preganjanje etničnih in verskih skupin. Veliko je razlogov, ki prisilijo ljudi, da zapustijo svoje domove, svoje bližnje in okolje. V iskanju nove nastanitve v njim sicer tujem, a varnejšem, okolju za seboj večinoma pustijo vse. Tako se brezdomci, pogosto prestrašeni in travmatizirani, znajdejo v novi neznani situaciji, polni nevarnosti in negotovosti. Naloga RKS v sistemu zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih ali drugih nesrečah je vzpostavitev in zagotovitev delovanja stacionarnih ali mobilnih nastanitvenih zmogljivosti, namenjenih zagotovitvi začasne oziroma zasilne namestitve ljudem, prizadetim zaradi posledic nesreč. Pri tem izpostavljam, da je primarna naloga RKS zagotovitev zasilnih oziroma začasnih nastanitvenih zmogljivosti, povezana s skrbjo za nastanitev predstavnikov najranjlivejših skupin prebivalstva. Nastanitveni centri morajo biti čim bolj pripravljeni in organizirani na vseh področjih upravljanja in delovanja še pred prihodom oskrbovancev, kar zahteva stalno spremljanje razmer, predvidevanje razvoja dogodkov in potreb ter pravočasno načrtovanje. Poznamo stacionarne nastanitvene centre, vzpostavljene v javnih in drugih ustreznih objektih, ter zasilne nastanitvene zmogljivosti (šotori, kamp prikolice).

Pri načrtovanju nastanitvenih zmogljivosti oziroma njihovih lokacij je k sodelovanju treba vključiti tudi predstavnike lokalne skupnosti. Zavedati se je treba, da bi v izrednih razmerah nastanitvena zmogljivost delovala dalj časa, kar bi imelo posledice tudi za lokalno prebivalstvo. Zato je soglasje in razumevanje predstavnikov lokalne skupnosti bistveno za morebitno dalj časa trajajočo nemoteno nastanitev.

V načrtovanje nastanitvene zmogljivosti moramo vključiti predstavnike vseh ustreznih organov, organizacij in lokalne skupnosti, saj bomo le tako lahko zagotovili ustrezne in varne življenjske razmere. Ustrezno načrtujemo izbiro lokacije, velikost, opremljenost in maksimalno število oseb, ki jih bomo nastanili. Pomembno je, da članov družin ne ločujemo med seboj oziroma v najkrajšem mogočem času poskrbimo za združitev zaradi nesreče ločenih članov družine. V RKS se zavedamo pomembnosti naloge, ki nam jo je zaupala država, čemur namenjamo veliko pozornosti tako na področju opremljanja, usposabljanja in kadriranja novih članov enot.

Nastanitvene enote in stacionarij RKS

Nastanitvene enote in stacionarij so organizirani skladno s 30. členom Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16), po kateri Rdeči križ Slovenije organizira stacionarij v Mariboru, enote za organiziranje stacionarijev oziroma nastanitvenih centrov v javnih in drugih primernih objektih v Ljubljani, Novem mestu in Novi Gorici.

Enote se aktivirajo ob naravnih in drugih nesrečah, kot so poplave, potres, zemeljski plaz itn., ter ob oboroženih spopadih za:

- oskrbovanje in negovanje poškodovanih in obolelih,
- oskrbovanje in negovanje posebno ogroženih prebivalcev (nosečnic, mater z otroki, invalidov, starejših oseb idr.) ter jim omogočijo začasno nastanitev,
- izvajanje ukrepov za sprejemanje in nastavitvev evakuiranih prebivalcev in drugih ogroženih ljudi ter drugih ukrepov, ki lahko prispevajo k preskrbi ogroženih in prizadetih ljudi,
- naloge, povezane z obveščanjem, evidentiranjem in poizvedovanjem za žrtvami oboroženih spopadov ter prizadetimi v naravnih in drugih nesrečah.

Slika 5: Priprava nastanitvenega centra za pripadnike tujih reševalnih enot v Rečici ob Savinji (poplave, avgust 2023, foto: M. Kejžar)

Figure 5: Preparation of an accommodation centre for members of international rescue teams in Rečica ob Savinji (floods in August 2023, Photo: M. Kejžar)

Slika 6: Priprava nastanitve v mobilnem stacionariju URSZR (enota za oskrbo bolnikov RKS) med epidemijo covid-19 (foto: A. Černivec)

Figure 6: Preparation of accommodation in a medical tent at Advanced Medical Post of the Administration of the Republic of Slovenia for Civil Protection and Disaster Relief (patient care unit of the Slovenian Red Cross) during the Covid-19 pandemic (Photo: A. Černivec)

Vse enote so kadrovsko in materialno popolnjene v skladu z veljavnimi merili za organiziranje, opremljanje in usposabljanje stacionarija, nastanitvenih enot in enote za zdravstveno oskrbo. Kadrovsko sestavo enot za opravljanje nalog nastanitve in oskrbe oskrbovancev v enotah zagotavlja RKS znotraj mreže RKS, predvsem območnih združenj, v okviru katerih so organizirane nastanitvene enote in stacionarij (RKS – OZ Ljubljana, Nova Gorica, Novo mesto in Maribor).

Če je treba, se v enote vključujejo ekipe prve pomoči RKS drugih območnih združenj RKS, člani službe za poizvedovanje RKS ali drugih strokovnih skupin RKS (npr. ekipa za dajanje psihosocialne podpore). Naloga članov službe za poizvedovanje se navezuje na vodenje evidence nastanjenih oseb, skrb za združevanje družin ter poizvedovanje za pogrešanimi osebami.

Organiziranost in naloge posameznih modulov

Nastanitvene enote in stacionarij so organizirane modularno, s čimer želimo poenotiti način dela ob aktivaciji. Razlika v kadrovski sestavi med nastanitveno enoto in stacionarijem je v dodatni ekipi prve pomoči RKS, ki bi ob aktivaciji stacionarija skrbela za do 20 lažje poškodovanih ali obolelih oskrbovancev stacionarija.

Osnovni moduli oziroma organizacijske enote nastanitvenih enot so:

- vodstvo enote,
- oddelek za sprejem in nastanitev,
- oddelek za oskrbo in higieno,
- oddelek za strokovno podporo,
- oddelek za logistiko in tehnično podporo.

Vodstvo enote sestavljajo:

- vodja enote,
- častnik za varnost,
- vodje posameznih organizacijskih enot:
 - vodja oddelka za sprejem in namestitvev,
 - vodja za oskrbo in higieno,
 - vodja oddelka za strokovno podporo,
 - vodja skupine za logistiko in tehnično podporo,
- administrator.

Vodja enote skrbi za usklajevanje dela znotraj enote in z zunanjimi partnerji (predstavniki CZ, URSZR, policije, zdravstva, mednarodnih humanitarnih organizacij idr.). Njegova naloga se navezuje na skrb za delo enote v vseh fazah delovanja, in sicer od faze pripravljenosti, aktiviranja in zaključka dela.

Pomemben poudarek v fazi aktiviranja in delovanja enote namenjamo varnosti, zato je v sestavi vodstva enote tudi častnik za varnost. Njegova naloga je skrb za varno delo vseh vključenih v enoto, saj je le tako mogoče zagotoviti ustrezno oskrbo oskrbovancev nastanitvenih centrov ob zagotovitvi ustrezne varnosti vsem, ki delujejo v centru.

Slika 7: Skrb za najmlajše v nastanitvenem centru (vaja SIQUAKE 2020, foto: A. Černivec)

Figure 7: Caring for the youngest in the accommodation centre (exercise SIQUAKE 2020) (Photo: A. Černivec)

Vodje organizacijskih enot sodelujejo pri načrtovanju dela celotne enote ter skrbijo za tekoče delovanje posamezne organizacijske enote ter usklajenost dela z drugimi moduli enote.

Oddelek za sprejem in namestitve sestavljata ekipa za sprejem in ekipa za namestitev. V fazi sprejema oskrbovancev v nastanitvenem centru člani oddelka poskrbijo za evidentiranje oskrbovancev ter njihovo namestitve v centru. Ob nastanitvi se upoštevajo zdravstveno stanje, družinske vezi ter druge potrebe posameznega oskrbovanca.

Naloga oddelka za oskrbo in higieno se navezuje na zagotovitev ugodnih bivalnih razmer ter vzdrževanje ustrezne ravni higiene na območju nastanitvenega centra. Pomemben del naloge pomeni zagotovitev zadostnega števila prehrabnih obrokov, ki morajo biti tudi ustrezne kalorične vrednosti.

V oddelku za strokovno podporo sta tudi skupini za psihosocialno podporo in pomoč pri obnavljanju družinskih vezi oziroma iskanju pogrešanih svojcev, ki so bili zaradi posledic nesreče nastanjeni v drugem nastanitvenem centru. Pri zahtevnejših poizvedovanjih za pogrešanimi svojci se v delo nastanitvene enote dodatno vključijo člani službe za poizvedovanje RKS, ki s pomočjo vključitve zunanjih partnerjev pomagajo pri iskanju pogrešanih ter obnavljanju pretrganih družinskih vezi.

Slika 8: Delovanje službe za poizvedovanje v okviru nastanitvenega centra (vaja SIQUAKE 2020, foto: A. Černivec)

Figure 8: Operation of the tracing service within the accommodation centre (exercise SIQUAKE 2020) (Photo: A. Černivec)

Oddelek za logistiko in tehnično podporo skrbi za zagotovitev preskrbe s potrebno opremo, vzpostavitev ustreznih življenjskih razmer, preskrbo z energijo ter izvedbo vzdrževalnih del na območju nastanitvenega centra.

RKS V ODZIVU NA NARAVNE ALI DRUGE NESREČE

Velike naravne in druge nesreče, ki so prizadele Republiko Slovenijo v zadnjih 30 letih, so pokazale pravo vrednost RKS v sistemu zaščite, reševanja in pomoči v Republiki Sloveniji.

V letih 1992, 1993 in 1994 je v Slovenijo zaradi državljanske vojne na območju nekdanje Jugoslavije prebežalo veliko vojnih beguncev. Celotna mreža RKS je bila aktivna tako na področju dajanja pomoči kot tudi zbiranja hrane in materialnih dobrin.

Od leta 2015 je RKS vpet v posredovanje pomoči migrantom, ki v iskanju varnejšega doma in boljših življenjskih razmer iz držav Bližnjega vzhoda in Afrike na poti v zahodno Evropo potujejo čez Slovenijo.

Ekipe prve pomoči RKS so bile dejavne v času vseh večjih naravnih nesreč (poplave, žledolom, neurja), ko so po svojih močeh pomagale najbolj prizadetim. Od začetka epidemije covid-19 leta 2020 pa

Slika 9: Sodelovanje članov ekip prve pomoči RKS pri preiskavi terena (vaja SIQUAKE 2020, foto: A. Černivec)

Figure 9: Participation in the site investigation of first aid team members of the Slovenian Red Cross (exercise SIQUAKE 2020) (Photo: A. Černivec)

do razglasitve konca epidemije so bili bolničarji RKS tisti, ki so kljub tveganju za lastno okužbo prvi pomagali v preobremenjenih in kadrovsko podhranjenih bolnišnicah, domovih za ostarele in drugih javnih objektih po Republiki Sloveniji.

Skoraj ni večje naravne nesreče, v kateri ne bi RKS s svojim sklantom solidarnosti pomagal najbolj prizadetim. Ob vsaki večji nesreči zbiramo finančna sredstva, namenjena najbolj prizadetim.

Od začetka oboroženega konflikta v Ukrajini je RKS vključen v dajanje pomoči beguncem iz Ukrajine. Dejavnost smo tako na področju zbiranja pomoči za Ukrajino kot tudi na področju dajanja pomoči Ukrajincem, ki so se zatekli v Republiko Slovenijo.

Ob katastrofalnem požaru julija leta 2022 so bile na zahtevo poveljnika CZ RS aktivirane nastanitvene enote in stacionarij RKS, da bi vzpostavili nastanitvene zmogljivosti za prebivalce Krasa, katerih življenje in premoženje sta bila ogrožena zaradi širjenja požara. Glede na pričakovane posledice klimatskih sprememb, povišanja poletnih temperatur ter suše je pričakovati večje požare v naravnem okolju ter posledično aktiviranje enot RKS tudi vnaprej.

Rdeči križ Slovenije se je dejavno vključil tudi v zbiranje pomoči prizadetim zaradi potresov v Albaniji, na Hrvaškem, v Turčiji in Siriji.

Da bi lahko uspešno posredovali ob nesrečah, je nujno stalno usposabljanje na različnih področjih delovanja RKS. Pri tem ne gre samo za usposabljanja na lokalni in nacionalni ravni, temveč moramo biti sposobni sodelovati tudi v mednarodnem okolju.

Na mednarodni vaji SIQUAKE 2020, ki je bila izvedena oktobra 2021, smo v nastanitvenem centru Stožice postavili vzorčen primer nastanitvenega centra.

Viri in literatura

1. Dunant, H., 1862. Un souvenir de Solférino (angl. Memory of Solferino). Genève: Imprimerie Jules-Guillaume Fick.

Ta naj bi bil ob potresu, ki bi prizadel Republiko Slovenijo, namenjen hitri in varni začasni nastanitvi predstavnikov ranljivih skupin, ki bi zaradi potresa ostali brez varnega zatočišča.

Leta 2022 smo sodelovali na vajah v tujini (Sarajevo, maj 2022, in Kotor, oktober 2022), organiziranih znotraj sistema evropske civilne zaščite. Na obeh vajah so člani enote RKS skupaj s člani drugih mednarodnih enot, sodelujočih na vaji, posredovali prvo pomoč osebam, ki naj bi bile poškodovane ob potresu. Istega leta je bila organizirana vaja posredovanja ob večjih poplavah na območju Koprivnice na Hrvaškem, ki jo je v okviru iniciative nacionalnih društev Rdečega križa, ki delujejo na območju JV Evrope in Balkana, organiziral hrvaški Rdeči križ. Na vaji smo sodelovali z ekipo bolničarjev ekip prve pomoči RKS, ki so s strokovnim delom pokazali odlično usposobljenost za dajanje pomoči potrebnim ob nesrečah v Sloveniji. S svojim profesionalnim odnosom na vajah smo pokazali, da smo sposobni uspešno delovati tudi v mednarodnem okolju.

SKLEPNE MISLI

Rdeči križ Slovenije ni le partner državi ob velikih naravnih ali drugih nesrečah. Je del največje mednarodne humanitarne organizacije na svetu, ki vsak dan pomaga milijonom ljudi po vsem svetu. Nesreče večjega obsega (epidemije covid-19, vremenska neurja, druge nesreče večjega obsega) so pokazale nujnost medsebojnega poznavanja, razumevanja in sodelovanja vseh organizacij in enot, vključenih v sistem CZ RS.

Obenem pa smo ponosni na poslanstvo, ki ga RKS kot del mednarodnega gibanja Rdečega križa opravlja na področju Republike Slovenije, čemur bomo tudi vnaprej namenili veliko pozornosti in prizadevanj.

2. Kerec, D., 2019. Človek, naša prva skrb: Rdeči križ na Slovenskem od začetkov do danes. Ljubljana: Rdeči križ Slovenije.

3. <https://www.rks.si/sl/Poslanstvo/>, 6. 7. 2023.